MCHJ «M A S L A X A T A U D I T- M» AT
Ўзбекистон Республикаси, Жиззах шаҳри, Байналминалчилар-5,
АТ Ипотека банки Жиззах вилоят филиали МФО 00122, х/р.20208000404136258001, СТИР 203679800, ХХТУТ 84400,
Телефакс: (8372) 226-55-78 . тел.. +99891-591-49-37 Эл.почта Maslaxataudit@mail.ru.

13.04.2017 й. Жиззах шаҳри

«Пахтакор пахта тозалаш»
акциядорлик жамияти раҳбарига

Ижобий фикр билдирилган
АУДИТОРЛИК ХУЛОСАСИ

Ушбу аудиторлик хулоса «Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамияти маъмуриятига тақдим этиш учун тайёрланди. Юридик манзили: Жиззах вилояти, Пахтакор тумани, "Буюк Ипак йўли" ҚФЙ, Завод кўчаси, 1-уйда жойлашган. 2014 йил 25 сентябрь куни №1206-реестр тартиб рақами билан қайта руйхатга олиниб, гувохнома бўйича куйдаги кодлар берилган ХХТУТ (ОКОНХ) 17111, Солик тўловчи сифатида Пахтакор туманида руйхатга олиниб 201000437 сонли СТИР (ИНН) коди берилган. АТБ Агро банк Пахтакор бўлими (МФО 00127) талаб қилунгунча депозит ҳисоб рақами 2021 0000 9003 8741 1001.

Мен, MCHJ MCHJ shakidagi «MASLAXATAUDIT-M» аудиторлик ташкилотининг аудитори М.Шарипов *(Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг №05302-рақамли аудиторлик малака сертификат 02.05.2015 йилда берилган)* томонидан хўжалик юритувчи субъект «Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамиятининг 2016 йил 1 январдан 2016 йил 31 декаргача даври учун тузилган 1-шакл «Бухгалтерия баланс» ва 2-шакл «Молиявий натижалар тўғрисидаги хисобот», «Пул оқимлари тўғрисида ҳисобот», «Хусусий капитал тўғрисидаги ҳисобот» лардан иборат «Молиявий хисоботи»нинг ишончлилигини 2017 йил 15 март куни тузилган №125-сонли шартномага асосан мажбурий тарзидаги аудиторлик текширувидан ўтказдим. MCHJ shakidagi «MASLAXATAUDIT-M» АТга Ўзбекистон Республикаси Адлия Вазирлиги томонидан 2001 йил 26 июлда берилган №658-сонли гувоҳнома ва аудиторлик фаолияти билан шуғулланиш учун Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирлигидан 2014 йил 31 январда 00261-сонли лицензия берилган. Юридик манзил: Жиззах шаҳри, Байналминал кўчаси, 5-уй. Хисоб-рақами 20208000404136258001, "Ипотека банк" АТИБнинг Жиззах филиали, МФО 00122, ИНН 203679800, ОКОНХ 84400, №33-0/001–рақамли суғурта полиси "Кафил-суғурта" МЧЖ томонидан 2017 йил 4 январда берилган.

Хўжалик юритувчи субъект раҳбариятининг жавобгарлиги

Хўжалик юритувчи субъект раҳбарияти бухгалтерия ҳисоби тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ молиявий ҳисоботнинг тайёрланиши ва ҳаққонийлиги, ҳамда ички назорат тизими учун жавобгардир.

Аудиторлик ташкилотининг жавобгарлиги

Аудиторлик ташкилотининг жавобгарлиги ўтказилган аудиторлик текширувига асосан ушбу молиявий ҳисобот юзасидан фикр билдиришдан иборат. Биз «Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамиятининг илова қилинган молиявий ҳисоботини аудиторлик текширувидан ўтказдик. Аудиторлик текшируви молиявий ҳисобот ва бошқа молиявий ахборотлар барча муҳимлилик жиҳатлари бўйича бухгалтерия ҳисоби тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқлиги ва ҳаққонийлигини баҳолашдан иборат. Биз аудиторлик текширувини Аудиторлик фаолиятининг миллий стандартларига мувофиқ ўтказдик. Ушбу стандартлар молиявий ҳисобот жиддий бузиб кўрсатишларга эга эмаслигига етарли даражадаги ишончга эга бўлишни таъминловчи аудиторлик текширувини режалаштиришни ва ўтказишни тақозо этади. Аудиторлик текшируви аудиторлик далилларини олишга йўналтирилган аудиторлик амалларини ўтказишни ўз ичига олади. Аудиторлик амалларини танлаш бизнинг мулоҳазамизнинг предмети ҳисобланади. Аудиторлик текшируви давомида олинган аудиторлик далиллари молиявий ҳисобот ишончлилиги тўғрисида фикр билдириш учун етарлича асослар беради деб ҳисоблаймиз.

Ижобий фикр

Бизнинг фикримизча хўжалик юритувчи субъект «Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамиятининг 2016 йил 31 декабрь ҳолатидаги молиявий ҳисоботи барча муҳимлилик жиҳатлари бўйича унинг молиявий ҳолатини ва молиявий-хўжалик фаолияти натижаларини ҳаққоний акс эттиради ва бухгалтерия ҳисоби тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ келади

Ксеро нусха хақиқий эмас

Бош директор **М.Гулбаев**

Аудитор **М.Шарипов**

«Пахтакор пахта тозалаш» АЖ рахбарига

«Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамияти (СТИР 201000437)нинг 2016 йил "Молиявий хисобот"ларини текшириш натижаси бўйича

АУДИТОРЛИК ХИСОБОТ.

2017 йил 13 апрель Пахтакор тумани.

I АУДИТОРЛИК ХИСОБОТНИНГ КИРИШ КИСМИ.

1.1. Аудиторлик ташкилоти ҳақида маълумот

MCHJ «MASLAXATAUDIT-M» АТ аудиторлик фаолиятига Ўзбекистон Республикаси Адлия Вазирлиги томонидан 2001 йил 26 июлда берилган № 658-сонли гувоҳнома, Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирлигидан 2014 йил 31 январда 00261-сонли лицензия берилган. Жиззах шаҳри Байналминал кўчаси 5-уйда жойлашган ва 20208000404136258001ҳисоб рақами 00122 банк коди билан Ипотека банкнинг Жиззах вилоят бўлимида очилган. №33-0/01–рақамли суғурта полиси "Кафил суғурта" МЧЖ томонидан 2017 йил 4 январда берилган.

Ушбу аудиторлик хисобот MCHJ «MASLAXATAUDIT-M» АТ аудитори М.Шарипов *(Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг №05302-рақамли аудиторлик малака сертификат 02.05.2015 йилда берилган)* томонидан МЧЖ шаклидаги «Maslaxataudit-M» аудиторлик ташкилоти билан «Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамияти ўртасида 2017 йил 15 март куни тузилган 125-сонли «Аудиторлик хизмати кўрсатиш» шартномасига асосан мажбурий тарзидаги жамиятнинг 2016 йил 1 январ кунидан 31 декабр кунига қадар бўлган даврдаги хўжалик молиявий фаолиятига тузилган молиявий ҳисоботга Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги талабларига мувофиқлиги юзасидан тайёрланди.

1.2 Умумий маълумотлар

«Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамиятининг тастиқланган Низоми бўйича юридик манзили: Жиззах вилояти, Пахтакор тумани, "Буюк Ипак йўли" ҚФЙ, Завод кўчаси 1-уйда жойлашган. 2014 йил 25 сентябрь куни №1206-реестр тартиб рақами билан қайта руйхатга олиниб, гувохнома бўйича қуйдаги кодлар берилган: тармоқ коди ХХТУТ (ОКОНХ) 17111, ташкилий–ҳуқуқий шакли ТХШТ (КОПФ) 1150; мулкчилик шакли МШТ (КФС) 144; почта манзили МХОБТ(СОАТО) 1708228; юридик шахс коди КТУТ (ОКПО) 5954141; Солик тўловчи сифатида Пахтакор туманида руйхатга олиниб 201000437 сонли СТИР (ИНН) коди берилган. АТБ Агро банк Пахтакор бўлимида (МФО 00127) 2021 0000 9003 8741 1001 талаб қилунгунча депозит ҳисоб рақамига эга.

Аудиторлик текширишга тақдим килинган ойлик, чораклик, ярим йиллик ва йиллик хисоботларнинг хамда молиявий хисоботларни бирламчи бухгалтерия хужжатларининг, бошқа аудиторлик текширишга таълуқли маълумотларнинг тайёрланиши, тўғрилиги ва хаққонийлиги учун «Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамияти рахбари биринчи имзо хуқуқи билан У.Нурмаматов, иккинчи имзо хуқуқи билан бош бухгалтер Ғ.Тиловов аудиторлик текшириш ўтказилган даврга жавобгардирлар.

Аудиторлик текширишда Ўзбекистон Республикасининг «Аудиторлик фаолияти тўғрисида"ги (янги тахрирдаги) ва «Бухгалтерия тўғрисида»ги қонунларидан, «Бухгалтерия хисоби миллий стандартлари»дан ва бошқа амалдаги конунчиликлардан «Солиқ кодекси» (*янги тахрири)*дан, «Аудиторлик фаолияти миллий стандартлари»дан, хамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонларидан, Вазирлар Махкамасининг қарорларидан, Адлия Вазирлигида давлат рўйхатига олинган ва амалда қўлланилаётган йўриқнома ҳамда тартиблардан фойдаланилди.

«Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамияти 25.05.1996 йил Жиззах вилоят Адлия бошқар«Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамияти Ўзбекистон Республикаси Жиззах вилояти Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб қувватлаш худудий бошқармасининг 1994 йил 2 декабрдаги 302-сон буйруғи ассида ташкил этилган. Ўзбекистон Республикасининг хусусийлаштириш, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш

давлат қўмитаси Жиззах вилояти бошқармасининг 2013 йил 22 апрел куни №61 сонли буйруғи билан «А.Икромов пахта тозалаш» ОАЖ номи «Пахтакор пахта тозалаш» АЖ номи билан юритилган. Жиззах вилоят хокимлиги Адлия бошқармасидан 17.08.1998 йилда давлат руйхатидан ўтиб гувохномани олган. Пахтакор туман хокимлиги хузуридаги Тадбиркорлик субъектларини рўйхатга олиш инспекцияси томонидан 04.04.2013 йилда 1206-реестр рақам билан руйхатга олинган ва унга «Юридик шахсни давлат рўйхатидан ўтказиш тўғрисида гувоҳнома» берилиб, 2014 йил 25 сентябрда шу инспекция томонидан қайта рўйхатдан ўтган.

Корхонанинг номланиши: Ўзбек тилидаги тўлиқ номи – «Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамияти. Лотин алифбосига асосланган ўзбек тилидаги номи – «PAXTAKOR PAXTA TOZALASH» aksiyadorlik jamiyati. Почта манзили: Жиззах вилояти, Пахтакор тумани, "Буюк ипак йўли" ҚФЙ, Завод кўчаси 1-уй.

Давлат рўйхатига олинган Низомга асосан жамият фаолиятининг асосий мақсади ва вазифаси ўз акциядорларига фойда топиш хисобланади. Жамият фаолиятининг предмети қуйидагилар хисобланади:

- Пахтани қабул килиш, қайта ишлаш ва пахта махсулотларини сотиш,
- Уруғлик чигит тайёрлаш ва сотиш,
- Туманнинг қишлоқ хўжалик шартномалари асосида мулкчилик шаклидан қатъий назар хар қандай корхона, ташкилот, хўжалик, деҳқон, фермер хўжаликлари ва ахолидан берилган буюртмалар қабул қилиш,
- Ишлаб чиқариш техника базасини ривожлантириш,
- Хар хил халқ истемоли товарлари ва бошка турдаги хом-ашё, иккиламчи табиий ресурслар саноат чиқиндиларидан фойдаланиб, кенг турдаги халқ истеъмоли моллари ва товарлари ишлаб чиқариш, сотиш.
- Қишлоқ хўжалик махсулотлари, чорва, паррандачилик бўйича ёрдамчи хўжаликлар ташкил қилиш,
- Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига мос келган ҳолда ташқи иқтисодий алоқа ўрнатиш, шу жумладан эскпорт – импорт операцияларини амалга ошириш,
- Барча ҳудудларда ўз ваколатхоналарни ва савдо шаҳобчаларини барпо этиш,
- Ўзбекистон Республикаси конунчилилига асосланган ҳолда жамият қошида қўшни ва МДХ давлатлари билан пахтани қайта ишлайдиган қўшма корхоналар тузиш,
- Товарлар ишлаб чиқариш ва сотиш, фукароларга, корхона ва ташкилотларга иш бажариш ва ҳизмат кўрсатиш,
- Умумий овқатланиш ва маиший хизмат кўрсатиш билан шуғулланиш кабилар киради.

Жамият Низом жамғармасининг миқдори 650 000 000 (олти юз эллик миллион) сўм қилиб белгиланган бўлиб, номинал киймати 100 сўмдан бўлган 6 500 000 дона эгасининг номи ёзилган акциялардан иборат бўлиб, акцияларнинг 6 494 413 донаси оддий 5 587 донаси имтиёзли нақдсиз (ҳужжатсиз) акциялардан иборат.

Жамиятнинг Низом жамғармаси қуйидагича тақсимланган:

- "Жиззахпахтасаноат бирлашмаси" А.Ж. бошқарувига берилган давлат улуши(давлат активи) - 6 250 884 *дона 625 088 400 сўм 96,17 %*
- Мехнат жамоаси улуши - *44 617 дона 4 461 700 сўм 0,69 %*
- Бошка акциядорлар улуши - *204 499 дона 20 449 900 сўм 3,14 %*

Жами ***6 500 000 дона 650 000 000 сўмлик 100 %***

Жамиятнинг устав фонди 650000,0 минг сўмга етказилган эмиссия рисоласи қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш марказининг Жиззах вилояти бошқармасидан рўйхатдан ўтган.

1.3 Аудиторлик текшириш услиблари

Маскур жамиятнинг молиявий хўжалик фаолиятини юритишда *норматив-хукукий базаси бўлиб, куйдагилар хисобланади:*

1. Ўзбекистон Республикасининг «Бухгалтерия хисоби тўғрисида»ги қонуни.
2. Ўзбекистон Республикасининг № 670-1 29.08.1998 йил. «Хўжалик юритувчи субъект ларнинг шартномавий-хукукий базаси тўғрисидаги» қонуни.
3. Ўзбекистон Республикасининг «Солик Қодекси».

4. Ўзбекистон Республикасининг «Фукаролик Кодекс».
5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 05.02.1999й кунги №54-сон қарори билан тасдикланган «Харажатлар таркиби тўғрисида» Низом
6. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 27.12.2002 й кунги № 140 сон буйруғи «Молиявий хисоботлари тўлдириш тартиблари».
7. Бухгултерия ҳисоби миллий стандарт № 1. «Ҳисоб сиёсати ва молиявий ҳисоботлар».
8. БХМС № 2 «Асосий фаолият бўйича даромадлар».
9. БХМС № 3 «Молиявий натижалар тўғрисида»ги ҳисобот.
10. БХМС № 4 «Товар моддий захиралар».
11. БХМС № 5 «Асосий воситалар».
12. БХМС № 6 «Аренда ҳисоби».
13. БХМС № 7 «Номоддий активлар».
14. БХМС № 19 «Инвентарлашни ташкил этиш ва ўтказиш».
15. БХМС № 21 «Ҳисобвараклар режаси ва ундан фойдаланиш инструкцияси».
16. Бошка норматив-ҳукукий ҳужжатлар

Ўзбекистон Республикасининг «Аудиторлик фаолияти тўғрисида» ги қонунининг 10-моддасига асосан корхона йил якуни бўйича мажбурий аудиторлик текшириш ўтказувчи корхоналар таифасига киради.

Ушбу аудиторлик текшириш ўтказишнинг мақсади «Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамиятининг 2016 йил 1 январдан 2016 йил 31 декабргача даври учун тайёрланган молиявий ҳисоботларини, тақдим этилган ҳисобот ва маълумотлар бўйича аудиторлик фаолиятни тартибга солувчи Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилиги ҳужжатлари, «Аудиторлик фаолияти тўғрисидаги» Қонуни, аудиторлик фаолияти миллий андозалари (70-сонли АФМС), аудиторлик ташкилотининг ички стандартлари ва 2017 йил 15 март куни тузилган 125-сонли шартномага мувофик ўтказилди. Аудиторлик текширувидан ўтказиладиган молиявий ҳисоботининг тайёрланиши ва ҳаққонийлиги учун «Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамияти рахбари жавобгар ҳисобланади. MCHJ «MASLAXATAUDIT-M» AT мазкур молиявий хисобот бўйича билдирилган фикрлар учун маъсулдир.

Ушбу андозалар аудитни ўтказишни режалаштириш ва ташқи фойдаланувчиларни молиявий ҳисобот муҳим жиҳатлар бўйича жиддий бузилишларга (5% дан ошиқ) эга эмаслигига етарлича ишонч билан таъминлашимиз кераклигини тақозо этади. Аудиторлик текшируви ҳаққонийликни ва молиявий ҳисобот ҳамда бошка молиявий ахборотнинг қонун ҳужжатларига, шунингдек молиявий-хўжалик фаолиятининг ҳақиқий ҳолатига мувофиқлигини баҳолашга асосланади. Аудиторлик текшируви молиявий хисоботлар маълумотларини тақдим этилган бухгалтерия хисоботлари ва маълумотлари асосида тузилганлигини текшириш, тестлар ўтказиш ва молиявий хисобот маълумотларини таҳлил қилишни ўз ичига олади.

Аудиторлик амалларини танлаш аудитор мулоҳазасининг предмети ҳисобланиб, у молиявий ҳисоботдаги муҳим бузиб кўрсатишлар бўйича рискларни баҳолашга асосланади. Ўзбекистон Республикасининг №9-сонли «Мухимлик ва аудиторлик риск» АФМСга асосан аудитор муҳимликнинг энг юкори даражасини белгилашга ҳакли. Муҳимлик даражасининг ўртача даражасини 5% ва аудиторлик рискнинг даражаси 10% микдорида белгиланиши режалаштирилди. Бу кўрсаткичлар яъни муҳимлик даражаси 5% лиги. Молиявий ҳисоботнинг фарки ҳақиқий кўрсаткичдан 5%гача фарқ қилади деб ҳисобланишини билдиради.

Текшириш натижаси тақдим этилган молиявий ҳисоботлар ва бирламчи ҳужжатларнинг таққослаш, тестдан ўтказиш ва танлов асосида текширишга асосланади.

Жамият томонидан қуйдаги молиявий ҳисоботлар тақдим этилди:

1. «Молиявий ҳисобот» нинг 1-шакл «Бухгалтерия баланси»
2. «Молиявий ҳисобот» нинг 2-шакл «Молиявий натижалар»
3. «Молиявий ҳисобот»нинг 4-шакл «Пул оқимлари тўғрисида»
4. «Молиявий ҳисобот»нинг 5-шакл «Хусусий капитал тўғрисида»
5. Солик ҳисоблари ва мақсадли давлат жамғармаларига ажратмалар ҳисоби бўйича маълумотлар.

Аудиторлик текшириш натижасида тузилган аудиторлик ҳисоботи асосида тузилган аудиторлик хулосасидан ташки фойдаланувчилар томонидан «Пахтакор пахта тозалаш»

акциядорлик жамиятининг бухгалтерия ҳисоботига таъсир қилувчи ёки таъсир қилишга ёрдам берувчи бошқа ҳолатлар йўқлигини кафолатловчи аудиторлик хулосаси сифатида шарҳ этилмаслиги керак.

II. ТАҲЛИЛИЙ ҚИСМ

I. Ички назорат ҳолатини таҳлил қилиш.

«Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамиятининг бухгалтерия ҳисоботлари аудитини режалаштириш ва ўтказиш жараёнида ички назорат тизими (ИНТ) ҳолати №12-сонли "Аудиторлик текшируви пайтида ички назорат ва бухгалтерия ҳисоби тизимини баҳолаш" АФМС асосида кўриб чиқилди. ИНТ ни ташкил этиш ва унинг ҳолати бўйича жамият ижро этувчи органи жавобгар ҳисобланади.

Ички назорат тизими саморадорлиги асосий мақсадларига эришиш нуқтаи назаридан баҳоланди. Бу ўз навбатида маълумотнинг тўлиқ ва аниқлиги даражаси, активларнинг сақланиши ва маблағларнинг мақсадли ишлатилишини таъминлайди.

Ички назорат тизимини баҳолаш учун аудиторлар назорат муҳитини куйдагилар бўйича таҳлил қилинда ва баҳоланди:

- Бошқарувнинг асосий тамойиллари ва услуби
- «Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамияти ташкилий таркиби
- Масъулият ва ваколатларининг таксимланиши
- Амалдаги кадрлар сиёсати
- Ички башқарув ҳисоби амалдаги тартиби, ички ҳисобот таркиби ва мазмуни, ички ҳисоботни тайёрлаш асослари
- Ички нарматив ҳужжатларининг Ўзбекистон Республикаси нарматив ҳуқуқ актларига мувафиқлиги, ички меъёрлар ва қоидаларга жамият ва жавобгар шахслар томонидан амал қилиниши
- Баҳолаш сиёсати

Ички назорат тизими мослиги ва самародорлигини баҳолаш учун аудиторлар томонидан ташқи файдаланувчилар учун жамиятнинг бухгалтерия ҳисоби тизими таҳлил этилди ва баҳоланди.

Аудитор томонидан хўжалик таваккалчилигини минималлаштиришга, жумладан активларнинг сақланишига ва тўлай олмаслик таваккалчилиги раҳбарият амалиётини таҳлил қилинди ва баҳоланди.

Ички назорат тизими самародорлигини аниқлашда қуйдаги омиллар назарда тутилди:

- Маълумотлатнинг шакланишида қатнашувчи ходимлар доираси ва иш юритиш бўйича улар ўртасидаги муносаботларни тартибга келтириш ва маълумотларнинг шаклланиши.
- Ресурсларни таксимоти бўйича қарор қабул қилувчи турли даражадаги бошқарув ходимларнинг лимит маъсулияти белгиланганлиги (борлиги).
- Жамиятда ҳужжатлар айланиши графигининг мавжудлиги.
- Назорат қилувчи техник воситаларнинг мавжудлиги.
- Комьпютер операциялари устидан назоратнинг самараси

Жамиятда мавжуд бўлган ички назорат тизими юқорида қайд этилган назоратнинг муҳим обеъктларини назарда тутади.

Ички назорат тизимини кучайтирувчи қўшимча омиллар:

- Жамият таъсисчиларини ваколати арқоли назорати.

Жамиятнинг 2016 йил 28 июнь куни навбатдаги акциядорлар умумий йиғилиши қарорига асосан 3 кишидан иборат тафтиш комиссияси сайланган.

Ички назоратнинг ташкил қилиниши ва амалга оширилишини текшириш натижасида қуйидагилар маълум бўлди:

- 2016 йилга «Ички мехнат интизоми тартиби» ишлаб чиқилган;
- 2016 йил учун «Жамоа шартномаси» тузилган;
- 2016 йил учун штат жадваллари тузилган.

- Жамиятда 2016 йил учун «Ҳисоб сиёсати» ишлаб чиқилган.

Кирим ва чиқим алокаларини рўйхатга олиш китоби мавжуд булиб, буйруқларни рўйхатга олиш китоби юритилган ва буйруқлар тегишли тартибда рўйхатга олиб борилган.

Бухгалтерия хисобини олиб бориш хизмати. «Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамиятининг бухгалтерия ҳисобини юритиш учун бош бухгалтер жавобгар ҳисобланади.

Бухгалтерияда иш ҳақи ҳисоб-китоблари электрон жадваллар асосида ташкил қилинган ҳамда даромад ва харажатлар ҳисоби ҳам жадваллар кўринишида тузилган. Бухгалтерия ҳисоби мемориал ордерида олиб борилиб, якуний натижалар бош китобда акс эттирилган. БҲМС № 1 "Ҳисоб сиёсати ва молиявий ҳисоботлар"га асосан, хўжалик юритувчи субъект ўзининг ҳисоб сиёсатини молиявий ҳисоботлар биринчи марта тақдим этилгунга қадар, лекин юридик шахс давлат рўйхатидан ўтгандан кейин 90 кундан кечикмаган ҳолатда белгилаши зарур.

1.2.Корпоратив бошқарув фаолияти тўғрисида

Жамиятда 2016 йилда акциядорларнинг умумий йиғилишлари ва кузатув кенгашининг йиғилишлари бўлиб ўтган.

Жумладан:

2016 йил 28 июнь кунги 2015 йил якуни бўйича ўтказилган акциядорларнинг навбатдаги умумий йиғилиш бўйича.

Жамиятнинг 2015 йил якуни бўйича навбатдаги умумий йигилиши кун тартиби бўйича 17 та масала киритилган бўлиб, барча масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинган. Жумладан; 8 масала жамиятнинг 2015 йил якуни билан олинган соф фойдани тақсимлаш масаласи булиб, ушбу масала акцидорларнинг навбатдан ташқари ўтказиладиган умумий йиғилишида кўриб чиқишга қолдирилган, лекин йил якунигача умумий йиғилиш ўтказилмаган.

2016 йил 26 август кунги кузатув кенгашининг 1-сонли йиғилиш баённомаси бўйича

Кузатув кенгаши раисини сайлаш, 2016 йил 1-ярим йилик якуни бўйича бош директор ҳисоботини кўриб чиқиш ва ички аудит хизматини ташкил этиш юзасидан қарор қабул қилинган.

2016 йил26 сентябрь июн кунги кузатув кенгашининг 2-сонли йиғилиш бўйича

Жамиятда ички аудит хизмати ходимларини тайинлаш юзасидан қарор қабул қилинган.

2016 йил 29 ноябрь кунги кузатув кенгашининг 3-сонли йиғилиш бўйича

2016 йил тўққиз ойлик якуни бўйича бош директор ҳисоботини эшитиб, 2017 йил бизнес-режа лойиҳасини кўриб чиқиб ва ички аудит хизматининг 9 ойлик ҳисоботини кўриб чиқиб, ушбу масалалар юзасидан қарор қабул қилинган.

2017 йил 17 февраль кунги кузатув кенгашининг 4-сонли йиғилиш бўйича

Мониторинг марказлари фаолиятини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора тадбирлари юзасидан қарор қабул қилинган.

Жамиятда умумий йиғилиш ва Кузатув кенгашининг йиғилишлари тегишли баённомала билан расмийлаштириб борилган.

2. Бухгалтерия ҳисоби ҳолатини тахлил қилиш.

Бухгалтерия хисобини ташкил қилиш учун жавобгар жамият рахбари, бухгалтерия ҳисобини юритиш учун бош бухгалтер жавобгардирлар (Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 30 августдаги «Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги қонуни).

Жамиятда бухгалтерия хисобининг ташкил қилиниши ва юритилиши Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунларига ва бухгалтерия ҳисоби миллий стандарт (БХМС)ларига мос келиши тахлил килинди.

Жамиятда бухгалтерия ҳисоби мемориал ордер шаклида олиб борилган.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирининг 2003 йил 23 декабрдаги 131-сон буйруғи билан тасдикланган ва Адлия вазирлигида 2004 йил 14 январда 1297–рақам билан давлат

рўйхатига олинган «Бухгалтерия ҳисобида ҳужжатлар ва ҳужжатлар айлануви тўғрисидаги Низом»га асосан жамиятда:

- бирламчи ҳужжатлар ва ҳисоб регистрларини тузиш, хатоларни тузатиш, сақлаш тартиби;
- ҳужжатлар айланувини ташкил этиш тартиби ишлаб чиқилган.

Асосий ва бошқа фаолиятлардан олинган даромадлар ҳамда харажатлар БХМСга ва Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 5 февралдаги 54-сонли қарори билан тасдиқланган «Маҳсулот (ишлар, хизматлар)ни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатларининг таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўғрисида НИЗОМ»га асосан ҳисобга олинган бўлиб, ҳисобварақлар бўйича аналитик ҳисобварақларда юритилган.

Жамият Давлат солиқ инспекциясига қуйидаги ҳисобот ва ҳисоб-китобларни тақдим этган: ҚҚС, фойда солиқ, мол- мулк солиғи, ер солиғи, инратизилма ривожлантириш солиғи, сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ, дивидент солиғи,мажбурий ажратмалар пенсия жамғармасига, йўл жамғармасига, мактаб таълими жамғармасмига тўловлар, жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи ва иш ҳақи фондидан ягона ижтимоий тўлов, иш ҳақи фондидан фуқароларнинг мажбурий суғурта бадали, фуқароларнинг жамғариб бориладиган пенсия ҳисобварағига бадали.

Жамиятнинг бизнес режаси таҳлили

Жамиятнинг "Иқтисодий таҳлил ва режалаштириш бўлими" томонидан жамиятнинг 2016 йил учун "Бизнес-режаси" ишланиб, кузатув кенгашининг мажлис баённомаси билан мақулланган ва 2016 йил 28 июнь кунги 1-сонли 2015 йил якуни бўйича навбатдаги акциядорлар умумий йиғилишида тасдиқланган. 2016 йил давомида нархларга ўзгартириш киритилса ушбу бизнес режадаги харажатлар ўзгариши мумкинлиги тўғрисида изох бериб ўтилган. Бизнес режани ҳақиқатдаги даромад ва харажатлар билан таққосланганда қуйдагича:

(минг сўмда)

№	Даромад турлари	Бизнес-Режада	Хақиқатда	Фоизда
1	Махсулот сотишдан тушум	37 130 997,0	40 149 985,0	108,1
2	Сотилган махсулот учун сарф харажатлар	31 128 587,0	35 077 789,0	112,7
	Ялпи даромад (фойда)	**6 002 410,0**	**5 072 196,0**	84,5
1	Сотиш харажатлари	470 145,0	279 095,0	59,4
2	Маъмурий харажатлар	1 269 515,0	516 384,0	40,7
3	Сотишдан ташкари операцион харажатлар	3 355 714,0	2 795 940,0	83,3
4	Молиявий фаолият бўйича бошқа харажатлар	666 500,0	938 071,0	140,7
	Жами давр ва молиявий харажатлар	**5 761 874,0**	**4 529 490,0**	78,6
1	Молиявий фаолиятнинг даромадлари	29 875,0	33 492,0	112,1
2	Солиқ тўлангунга кадар фойда ёки зарар	270 411,0	576 198,0	213,1
3	Фойда ва инфраструктура солиғи	103 359,0	281 007,0	271,9
	Соф фойда	**167 052,0**	**295 191,0**	176,7

Тахлилда кўринишича: Бизнес режага нисбатан махсулот сотишдан тушган ялпи даромад 108 %ни, жами харажатлар 112 % ни, соф фойда 176 % ни ташкил қилган. Яъни харажатлар солмоғи даромадларга нисбатан кўп бўлган ёки харажатлар ошиб кетган.

2.1.Узоқ муддатли активлар

Асосий воситалар хисоботи.

Бухгалтерия ҳисобининг мазкур бўлими бўйича меъёрий база бўлиб қуйидагилар ҳисобланади; *№5-БҲМА, №19 БХМА, «Асосий воситаларни ҳисобдан чиқариш тартиби тўғрисидаги Низом», «Ишлаб чиқарилган ва сотилган махсулотларни ишлаб чиқариш харажатлари таркибини шакллантириш тўғрисидаги низом», «Асосий воситаларни ҳар йили қайта баҳолаш тартиби тўғрисидаги Низом» ва ушбу бўлимга оид бошқа меъёрий–ҳуқуқий ҳужжатлар.*

Жамиятда товар моддий захиралари ҳисоби ҳар бир моддий жавобгар шахс ва ҳар бир ҳисобварақ бўйича алоҳида аналитик ҳисобда юритилган бўлиб, моддий жавобгар шахслар моддий қийматликлар кирим ва чиқим бўйича ҳисоботлар тузиб ва бухгалтерияга топширган.

Асосий воситаларга белгиланган тартибдаги инвентар рақамлари берилган, моддий жавобгар шахсларга бириктирилган.

Жамиятнинг ҳисоботлари бўйича асосий воситаларнинг бошлангич киймати бўйича харакати 2016 йилда қуйидагича бўлган:

(минг сўмда)

Кўрсаткичлар номи	Сатр коди	Бошлангич (кайта тиклаш) киймати			
		Йил бошига колдик	Келиб тушган	Чикиб кетган	Йил охирига колдик
Бино	010	1 253 415			1 253 415
Иншоот	020	959 003	33 834		992 837
Узатиш масломалари	030				-
Машина ва ускуналар	040	2 733 823	1 229 436	851 115	3 112 144
Ҳисоблаш техникаси	044	23 526			23 526
Траснпорт воситалари	050	277 215	98 349		375 564
Ишлаб чикариш инвентарлари	070	9 143	243		9 386
Асосий воситаларнинг бошка турлари	120		1 030 215		1 030 215
Жами асосий воситалар	**130**	**5 256 125**	**2 392 077**	**851 115**	**6 797 087**

Изоҳ; Баланснинг 010 сатрдаги йил бошига асосий воситаларнинг бошлангич қиймати 5038705,0 минг сўм акс эттирилган. 3-шаклдаги акс эттирилган асосий воситалар бошлангич қийматига нисбатан 217419,0 минг сўм фарқ аниқланди, 100 сатрдаги 0800-ҳисоб рақамидаги қолдиқ асосий воситалар таркибига киритилган.

Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси томонидан тасдикланган коэффицентларга асосан асосий воситалар 2015 йил 31 декабр холатига қайта баҳоланган.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирининг 2003 йил 9 октябрдаги 114–сонли буйруғи билан тасдикланган ва Адлия вазирлигида 2004 йил 20 январда 1299–рақам билан давлат рўйхатига олинган 5–сонли "Асосий воситалар" бухгалтерия ҳисоби миллий стандартига асосан асосий воситалар 2 йилда камида бир марта Ўзбекистон Республикаси Молия вазири томонидан ЭГ/17–19–2075–рақам билан тасдикланган ва Адлия вазирлигида 1999 йил 19 октябрда 833–рақам билан давлат рўйхатига олинган 19–сонли "Инвентарлашни ташкил этиш ва ўтказиш" бухгалтерия ҳисоби миллий стандартига асосан асосий воситалар инвентаризациядан ўтказилган.

Жамиятда 2016 йилда асосий воситаларга қуйидагича амортизация хисобланган:

Кўрсаткичлар номи	Сатр коди	Жамғарилган эскириш			
		Йил бошига колдик	Келиб тушган (хисобланган)	Чикиб кетган	Йил охирига колдик
Бино	010	126 214	31 804		158018
Иншоот	020	224 139	75 937		300076
Узатиш масломалари	030				0
Машина ва ускуналар	040	1 193 160	245 811		1438971
Ҳисоблаш техникаси	044	11 773	2 353		14126
Траснпорт воситалари	050	175 098	63 647		238745
Ишлаб чикариш инвентарлари	070	8 694	194		8888
Асосий воситаларнинг бошка турлари	120		30 906		30906
Жами	**130**	**1739078**	**450652**	**0**	**2189730**

Асосий воситларнинг бу эскириш қийматдаги қолдиғи жамиятнинг йиллик "Молиявий хисобот"ида йил бошидаги қолдиғи нотўғри кўрсатилган, қолганлари тўғри кўрсатилган.

Асосий воситларининг ва уларга ҳисобланган эскиришнинг аналитик ҳисоби юритилган.

Ўз.Р 5- сон БҲМС 28-бандига мувофик (Ўзбекистон Республикаси Молия вазирининг 2003 йил 9 октябрдаги 114–сонли буйруғи билан тасдикланган ва Адлия вазирлигида 2004 йил 20 январда 1299–рақам билан давлат рўйхатига) «асосий воситалар қайта баҳолаш натижалари молиявий ҳисоботда асосий воситаларни қайта баҳолаш ўтказилган жорий даврда акс

эттирилади. Ҳисобот йилининг дастлабки санасидаги ҳолатга кўра ўтказилган асосий воситаларни қайта баҳолаш натижалари бухгалтерия ҳисоботида акс эттирилади. Қайта баҳолаш натижалари аввалги ҳисобот йилидаги молиявий ҳисобот маълуматларига киритилмайди хамда хисобот йили бошида молиявий хисобот маълумотларини шакллантиришда қабул қилинади. Бунда ўтган йил якуни ва ҳисобот йил бошидаги маълумотларнинг мос келмаслиги ҳисобот йилининг дастлабки санасидаги ҳолатга кўра ўтказилган асосий воситаларни қайта баҳолаш натижаси сифатида тушинтирилади, ҳамда жорий даврдаги молиявий ҳисоботга тушинтириш хатида баён этилади.

Юкорида қайд килинган 5-сонли БХМСнинг 53-бандига биноан «Асосий воситалар обьектларининг чиқиб кетишидан кўрилган молиявий натижани(фойда ва зарарни) аниқлашда илгари қайта баҳоланган асосий воситалар обьектини илгари қўшимча боҳалаш суммаси, мазкур асосий воситалар объектини илгари қўшимча баҳолашлар суммасининг илгариги арзонлаштиришлар суммасидан ошиб кетиши «Мол-мулкни қайта баҳолаш бўйича тузатишлар» ҳисобвараги бўйича заҳира сармоясини бир йўла камайтириш билан асосий воситаларнинг чиқиб кетишидан олинган даромад таркибига киритилади.

Номоддий активлар

Жамият ҳисоботи бўйича номоддий активлар бошланғич қиймати акс эттирилмаган 2016 йил давомида кирим чиқим бўлмаган.

Узоқ муддатли инвестициялар.

Жамият йиллик «Молиявий хисобот» лари бўйича узоқ муддатли инвестициялар йил бошига 140413,0 минг сўмни ташкил этган бўлиб, йил охирига 140413,0 минг сўмни ташкил этган. Жумладан: Қимматли қоғозлар "Жиззахпахтасаноат" ХАБ нинг 14856,0 минг сўм, пахта тозалаш корхоналарининг 120721,0 минг сўм, ОАТБ Агро банкнинг 2336,0 минг сўм, "Осиё карвонсарой" АЖнинг2500,0 минг сўм, жами 140413,0 минг сўмлик акциялари олинган бўлиб, бухгалтерия балансининг 040 сатрида акс эттирилган.

19-сонли БҲМСнинг 3.35 банди бўйича махсус ташкилотларга сақлаш учун топширилган қимматли қоғозларни инвентарлаш хўжалик юритувчи субъект бухгалтерия тегишли ҳиғисобварақларида қайд этилган суммалар қолдиқларини ушбу махсус ташкилотлар кўчирмалари маълумотномалари билан солиштирилади. Жамиятда қимматбаҳо қоғозлар буйича қайд этилган солиштиришлар йиллар давомида ўтказилмаган.

2.2. Жорий активлар аудити.

Товар моддий захиралар ҳисоботи.

Бухгалтерия ҳисобининг мазкур бўлими бўйича меъёрий база бўлиб қуйидагилар ҳисобланади; *№4-БҲМА, №19- БХМА, №21-БҲМА," ишлаб чиқарилган ва сотилган маҳсулотларни ишлаб чиқариш харажатлари таркибини шакллантириш тўғрисидаги" Низом,"ТМЗлар олишда ишончномалар бериш ва расмийлаштириш тартиби" ва ушбу бўлимга оид бошқа меъёрий–ҳуқуқий ҳужжатлар*

Жамиятда товар моддий захиралар ҳисоби буйича алохида аналитик ҳисоби юритилган бўлиб, моддий қийматликлар кирим ва чиқим бўйича ҳисоботлар тузилган. Ҳисобот бўйича йил бошига 15 795 210,0 минг сўм, йил охирига 24 888 534,0 минг сўм товар моддий захиралар қолдиғи бўлган. Жумладан: Ишлаб чиқариш захиралари 22 777 347,0 минг сўм, тайёр махсулотлар 2 111 187,0 минг сўмни ташкил қилган. Бу товар моддий бойликлари моддий жавобгар шахсларга бириктирилган.

Ишончномаларни қайд қилиниш аудити

Жамиятда ишончномалар ҳисоби Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирлигининг 2003 йил 7 майдаги 62-сон буйриғи билан тасдиқланган, Ўзбекистон Республикаси Адлия Вазирлигида 2003 йил 24 декабр санасида 1245-1 рақам билан рўйхатга олинган «Товар-моддий бойликларни олишга ишончномалар бериш ва уларни ишончномалар бўйича бериш тартиби тўғрисида НИЗОМ» нинг 2- Иловасида кўрсатилган шаклда олиб борилган.

Ишончномани бериш чоғида Ишончномаларни ҳисобга олиш китоби рақамланади ва ип билан тикилади. Китобнинг сўнгги варағида корхона раҳбари ёки у томонидан белгиланган

шахсларнинг имзосидан кейин "Мазкур дафтарда ... варақ рақамланди" деган ёзув қайд этилади ва мухр билан тасдиқланади. Варақлар сони ёзув билан кўрсатилади.

Низомнинг 4 параграф, 11 бандига асосан ишончномалар дафтари ва берилган ишончномаларни ҳисобга олиш журнали ишончномаларни рўйхатдан ўтказиш учун масъул бўлган шахсда сақланиши лозим.

Ишончли шахс бойликларни олгандан сўнг топшириклар бажарилганлиги ва у олган товар-моддий бойликлар омборга (омборхонага) топширилганлиги тўғрисидаги хужжатларни корхона бухгалтериясига ёки тегишли моддий жавобгар шахсга тақдим этиши шарт.

Низомнинг 8-бандига кўра, фойдаланилмаган ишончномалар амал қилиш муддати тугаган кундан кейинги санада уни берган корхонага қайтарилиши керак.

Фойдаланилмаган ишончноманинг қайтарилганлиги тўғрисида ишончномалар берилган ишончномаларни хисобга олиш журналида ("Ишончнома бўйича топшириқлар бажарилганлиги тўғрисидаги қайдлар" устунида) қайд этилади. Қайтарилган фойдаланилмаган ишончномалар "фойдаланилмаган" ёзуви билан сўндирилади ва уларни рўйхатдан ўтказиш учун жавобгар бўлган шахс томонидан хисобот йили охирига қадар сақланади. Йил тугагач бундай фойдаланилмаган ишончномалар бу хақда тегишли далолатнома тузиш билан белгиланган тартибда йўқ қилинади.

Низомнинг 11-бандига кўра, ишончномалар беришнинг белгиланган тартибига риоя этилиши хамда товар-моддий бойликларни ишончномалар бўйича бериш устидан назорат қилиш корхона рахбари томонидан белгиланган масъул шахс зиммасига юкланади.

Жамиятда 2016 йил давомида ишонч қоғозларни бериш учун алохида китоб юритилган, китоб шнурланиб рақамланган ва жамият юмолоқ мухри билан тасдикланган. Китобда тартиб рақами бўйича 261дона ишонч қоғозлари берилган. Шундан 48 дона ишонч қоғозлари ишлатилмасдан бекор қилинган. 213 дона ишонч қоғозлар ишлатилиб, ҳисоботи топширилган.

Дебитор қарзлар таҳлили.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 12 майдаги "Халқ хўжалигида ҳисоб–китоблар ўз вақтида ўтказилиши учун корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг масъулиятини ошириш борасидаги чора–тадбирлар тўғрисида"ги ПФ–1154–сонли фармонига асосан дебитор ва кредитор қарзлар текширишдан ўтказилди.

Йиллик «Молиявий ҳисобот»нинг 1–шакли «Бухгалтерия баланси» 2016 йил 31 декабр ҳолатига 11859425,0 минг сўм дебитор қарзлари мавжуд бўлган. Жумладан: шуъба ва қарам хўжалик жамиятларнинг қарзи 1740367,0 минг сўмни, ходимларга берилган бўнаклар 37315,0 минг сўмни, мол етказиб берувчи ва пудратчи ташкилотларга берилган бўнаклар 7607700,0 минг сўмни, бюджетга солиқ ва йиғимлар бўйича бўнак тўловлари 39917,0 минг сўмни, ходимларнинг бошқа операциялар бўйича қарзи 2343028,0 минг сўмни,бошқа дебиторлик қарзи 91098,0 минг сўмни ташкил этади. Шундан муддати ўткан дебиторлик қарздорликлар хисобот буйича мавжуд эмас.

Жамиятда активларнинг иш фаолиги дебитор қарзларнинг айланиш коэфициенти билан характерланади у куйдаги формула билан аниқланди:

Коб.Д.З = Соф тушум : Ўртача дебиторлик қарзлар

Дебитор казларининг ўртача қайтиш даври
***Ўртача қайтиш даври=365:* Коб.Д.З**

40 149 985,0 / 10 229 821,0 = 3,92

365 / 3,92 = 93

Жамиятнинг Коб.Д.З. = 3,92 дебиторлик казлари қайтишининг ўртача даври 93 кунни ташкил қилади.

Хисоб рақамлари таҳлили.

Аудиторлик текшириш ўз қамровига олган даврда жамиятнинг АТИБ "Агро банк"нинг Пахтакор филиалида (МФО 00127) ўзининг 2021 0000 9003 8741 1001 сонли асосий ҳисоб

рақамини ва бошқа махсус хисоб рақамлари очилган бўлиб, банк операцияларини шу хисоб рақамлари орқали амалга оширган.

Жамиятнинг барча хисоб рақамларидаги пул маблағларининг келиб тушиши ва чиқим қилиниши контрактлар, шартномалар, хисоб варақ-фактуралар ва тўлов учун асос бўлувчи хужжатларга асосан амалга оширилган

Йил бошига 88614,0 минг сўм пул маблағлари колдиғи мавжуд бўлиб, жорий йилда махсулот (иш ва хизмат)ларни сотишдан тушум ва банк кредитларидан 59529662,0 минг сўм пул маблағлари кирим қилинган.

Киримга олинган маблағлар қуйдагича сарфланган:

- Материал,товар иш хизматлар учун мол етказиб берувчиларга 31 470 767,0 мингсўм
- Ходимлар ва улар номидан тўланган пул маблағлари 2 590 193,0 минг сўм
- Тўланган фоизлар 4 488 254,0 минг сўм
- Банк кредитлари учун тўлов 5 631 004,0 минг сўм
- Молиявий холатнинг бошқа тўловлари учун 11 850 000,0 минг сўм
- фойда солиғи учун 245 880,0 минг сўм
- бошқа солиқлар ва йиғимлар учун 3 095 256,0 минг сўм

Жами **59 371 354,0 минг сўм**

Йил охирига хисоб рақамида 246949,0 минг сўм пул маблағларидан қолдиқ қолган. Бу қолдиқ йиллик «Молиявий ҳисобот»да тўғри кўрсатилган.

Касса хисоботи.

Бухгалтерия хисобининг мазкур бўлими бўйича меъёрий база бўлиб қуйидагилар хисобланади; *" Ўз.Р МБнинг15.05.2015й. 12/17"Юридик шахсларнинг касса операцияларини юритиш қоидаси"га (Ўзбекистон Республикаси Адлия Вазирлигида 22.06..2015 йилда № 2687 ракам билан руйхатга олинган),№15-БХМА ва №22 лардир.*

Жамиятда нақд пулларни сақлаш, кирим ва чиқим қилиш учун касса мавжуд. Кассани текшириш юқоридаги меъёрий жужжатлар асосида амалга оширилди.

Жамиятнинг 2016 йил 1 январь холатига касса хисоботи бўйича 96,83 сўм нақд пул маблағларидан қолдиқ бўлган. Жорий йилда 35814200 сўм иш хаки учун банкдан олинган, махсулот сотишдан 34158282 сўм, жами 69 972 482 сўм нақд пул маблағлари киримга олинган. Шундан 30 000 000 сўм банкга топширилган, 35 814 000 сўм иш хақи учун, 4 158 280 сўми транспорт хизмати хақи учун, жами 69 972 280 сўм нақд пул маблағлари чиқим қилинган. Касса хисоботи бўйича банкга топширилиши лозим бўлган 4 158 280 сўм банкга банкга топширилмасдан жамият эхтиёжлари учун ишлатиб юборилган. Йил охирига 298,83 сўм қолдиқ қолган.

Активларнинг сақланишининг таъминланганлиги текшириш натижалари.

Активларнинг сақланишини текшириш меърий базаси булиб, куйдагилар хисобланади*: «Инвентарлашни ўтказиш ва уни ташкил этиш тўғрисида»ги №19 БХМС, хисоб сиёсати ва бошка меъёрий хужжатлар*

Аудит ўтказиш бўйича шартнома ва аудит дастурида аудиторнинг инвентаризация утказишда иштироки кўзда тутилмаганлиги учун аудитор 2016 йил 3 ноябрь холатига активларнинг хақиқий мавжудлиги ва сақланиши холати бўйича фикр билдирмайди. Активларнинг сақланишини текшириш маъмурият томонидан ўтказилган инвентарлаш натижаларига асосланилди.

Кузатилди:

Жамият Молиявий хисоботни тузишдан олдин №19 БХМСга асосан инвентаризация 11.01. 2017 йилда жамиятнинг №9 и/ч- сонли буруғига асосан барча турдаги асосий воситалар хамда ТМБлар инвентаризациядан ўтказилган. Инвентаризация бўйича саноқ комиссия аъзолари томонидан далолатномалар расмийлаштирилиб, бухгалтерия хисоботлари билан таққослаш кайдномалари тузилган тахлил этилганда кам ёки ортиқча аниқланмаган.

2.3. Ўз маблағлари манбалари аудити.

Устав жамғармаси аудити

Жамиятнинг 2016 йил 31 декабрь холатига тузилган «Бухгалтерия баланси» нинг 410 сатрида, хисоб китоби бухгалтерия хисобининг 8300 счетда олиб борилган бўлиб, 650000,0 минг сўм устав капитали шакллантирилганлиги акс эттирилган. Жорий йилда устав фондига ўзгартириш киритилмаган.

Резерв капитали аудити

Жамиятнинг 2016 йил 31 декабрь холатига тузилган «Бухгалтерия баланси» нинг 430 сатрида, хисоб китоби бухгалтерия хисобининг 8500 счетида олиб борилган бўлиб, 1102317,0 минг сўм резерв капитали акс эттирилган. Узок муддатли автивлврни қайта баҳолаш ҳисобига 160 641,0 минг сўм резерв капитали кўпайган.

Тақсимланмаган фойда (зарар) аудити

Жамиятнинг 2016 йил 31 декабрь холатига тузилган «Бухгалтерия баланси» нинг 450 сатрида, хисоб китоби бухгалтерия хисобининг 8700 счетида олиб борилган бўлиб, тақсимланмаган фойда (зарар) 585925,0 минг сўм соф фойда акс эттирилган. Жорий йилда жамият 295191,0 минг сўм соф фойда билан йилни якунлаган.

Жамият акциядорларнинг 2016 йил 28 июнь куни 2015 йил якуни бўйича ўтказилган акциядорларнинг навбатдаги йиллик умумий йиғиллиши бўлиб ўтган, йиғилишда 2015 йилда олинган 290734,0 минг сўм соф фойданинг тақсимоти кейин чақириладиган навбатдан ташқари йиғилишига қолдирилган, лекин йил якунигача соф фойда тақсимланмаган.

2.4. Мажбуриятлар аудити.

Узоқ муддатли мажбуриятлар аудити

Жамиятнинг «Бухгалтерия баланси» ҳисоботи бўйича узоқ муддатли мажбуриятлари йил бошига бўлмаган, йил охирига солиқ ва мажбурий тўловлардан 861921,0 минг сўми тўлов муддати узайтирилган.

Жорий мажбуриятлар аудити.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 12 майдаги "Халқ хўжалигида ҳисоб–китоблар ўз вақтида ўтказилиши учун корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг масъулиятини ошириш борасидаги чора–тадбирлар тўғрисида"ги ПФ–1154–сонли фармонига асосан дебитор ва кредитор қарзлар текширишдан ўтказилди.

Йиллик «Молиявий ҳисобот»нинг 1–шакли «Бухгалтерия баланси» 2016 йил 31 декабр ҳолатига жорий кредитор қарзлар қуйидагича кўрсатилган:

(минг сўмда)

№	Қарздорликлар тури	Ҳисобот даври бошига	Ҳисобот даври охирига	Фарқи (+;-)	% да
1	**Кредитор қарздорликлар жами; Шундан**	**31882613**	**10990619**	**-20891994**	**34,5**
2	Мол етказиб берувчи ва пудратчиларга қарзи	3627930	3346884	-281046	92,3
3	Шуьба ва қарам хўжаликларига қарз	13408843	49877	-13358966	0,4
5	Таьсисчиларга бўлган қарз	312838	211694	-101144	67,7
6	Бюджет тўловлари бўйича қарзлар	1643212	1403571	-239641	85,4
7	Максадли давлат жамғармаларига тўловлар бўйича қарзлар	11319225	2408840	-8910385	21,3
8	Мехнатга хак тўлаш бўйича қарзлар	184925	341947	157022	184,9
9	Бошка кредиторлик қарзлар	1385640	3227806	1842166	232,9

Жадвалдан кўриниб турибдики, жамиятнинг кредиторлик қарздорликларнинг асосий қисми мол етказиб берувчи ва пудратчиларга қарзни ташкил этиб, кредиторлик қарздорликлар ўтган ҳисобот йилига нисбатан (31882613,0-10990619,0)= 20891994,0 минг сўмга камайган.

Кредиторлик қарздорликларни ўз вақтида тўлаб беришни йўлга қўйиш тавсия этилади.

Жамиятда иш хакининг хисобланиши бўйича тахлил.

Бухгалтерия ҳисобининг мазкур бўлими бўйича меъёрий база бўлиб қуйидагилар ҳисобланади: *Ўзбакистон Республикаси"Мехнат Кодекси",11.03.1997й .кунги № 133 сонли Вазирлар Махкамаси Қарори билан тасдикланган "Ўртача ойлик иш хақи ҳисоблаш тартиби", 06.04.2004 й №1333 сон билан Ўзбакистон Республикаси Адлия Вазирлигида руйхатга олинган Ягона ижтимоий тўлов ва сугурта бадалига мажбурий ушланмаларни ҳисоблаш тартиби тўгрисидаги Низом, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 1999 йил 17 ноябрдаги 504-сонли «иш ҳақининг ўз вақтида тўланиши учун вазирликлар, идоралар ва хўжалик юритувчи субъектлар рахбарларининг жавобгарлигини ошириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлари тўгрисида»ги қарори ва бошқалар.*

Жамиятда ишчи-ходимларнинг бажарилган ишига асосан тузилган нарядлар ва ходимларга тузилган табелларга асосан иш ҳақи штатлар жадвалига мувофик хисобланган, қўшимча иш хақлари, мукофот ва моддий ёрдамлар буйрукга асосан ҳисобланган. Жамиятда ишчилар сони, ишлаган вақти Адлия вазирлиги томонидан 14.06.1999 йил 746-сон билан рўйхатга олинган "Идоравий мансублиги, мукчилик ва хўжалик юритиш шакилларидан таттий назар корхона, муасаса, ташкилот ички меҳнат тартибининг намунавий қоидалари"га асосан табеллар ёзиб борилган. Ҳар бир ишчига табель рақамлари берилган, аудит текширувида табелларга бўлим бошликлари ва ходимлар бўлими бошлиғи имзо қўйиб тасдиклаб борган. Иш хақи ҳисоблаш китоби компьютерда юритиб борилган.

Жамиятда 2016 йил 1 январ холатига иш хақидан 25191,8 минг сўм дебиторлик қарздорлик, 170586,1 минг сўм кредиторлик карздорликлари бўлган, йил давомида 3186505,0 минг сўм иш хақи ва унга тенглаштирилган иш хақи хисобланиб, иш хақидан 3046671,8 минг сўм ушланма ва ўтказмалар чегирилиб, 2016-йил 31 декабрь холатига иш ҳақи бўйича 36894,4 минг сўм дебиторлик, 322122,0 минг сўм кредиторлик қарздорлиги қолган.

2.5.Даромад ва харажатлар ҳисоби аудити.

Олинган даромадлар

- Тола сотишдан тушум 27 502 457,0 минг сўм
- Техник чигит сотишдан тушум 4 179 395,0 минг сўм
- Уруғлик чигит сотишдан тушум 2 909 014,0 минг сўм
- Пахта момиғи (линт) сотишдан тушум 321 496,0 минг сўм
- Улюк аралаш чиқинди сотишдан тушум 9 709,0 минг сўм
- Пух аралаш чиқинди сотишдан тушум 53 367,0 минг сўм
- Сотиб олинган уруғлик чигит сотишдан тушум 2 760 999,0 минг сўм
- Қурутиш тозалашдан тушум 171 990,0 минг сўм
- Этак ва инвентарлар сотишдан тушум 379 584,0 минг сўм
- Пилла етиштиришдан тушум 31.114,0 минг сўм
- Фермерларга селка сотишдан тушум 893 671,0 минг сўм
- Бошқа иш ва хизматлардан тушум 937 189,0 минг сўм

Жами даромад 40 149 985,0 минг сўмни ташкил этган.

Сотилган маҳсулотлар ва хизматлар таннархи

- Тола сотиш таннархи 22 624 739,0 минг сўм
- Техник чигит сотиш таннархи 4 179 395,0 минг сўм
- Уруғлик чигит сотиш таннархи 2 815 080,0 минг сўм
- Пахта момиғи (линт) сотиш таннархи 321 496,0 минг сўм
- Улюк аралаш чиқинди сотиш таннархи 9 709,0 минг сўм
- Пух аралаш чиқинди сотиш таннархи 53 367,0 минг сўм
- Сотиб олинган уруғлик чигит сотиш таннархи 2 760 999,0 минг сўм
- Қурутиш тозалаш таннархи 171 990,0 минг сўм
- Этак ва инвентарлар сотиш таннархи 361 509,0 минг сўм
- Пилла етиштириш таннархи 31 114,0 минг сўм
- Фермерларга селка сотишдан тушум 851 115,0 минг сўм

- Бошқа иш ва хизматлардан тушум 897 276,0 минг сўм

Сотилган маҳсулотлар таннархи 35 077 789,0 минг сўмни ташкил этган.

2016 йил учун тузилган «Молиявий ҳисобот»ининг 2-шакли «Молиявий натижалар тўғрисида ҳисобот»и маълумотлари куйидагича:

(минг сўмда)

Курсаткичлар номи. Наименование показателя.	Сатр рақами	Ўтган йилнинг шу даврида		Хисобат даврида.	
		Даромадлар (фойда).	Харажатлар (зарар).	Даромадлар (фойда).	Харажатлар (зарар).
Махсулот (товар, иш ва хизмат)ларни сотишдан соф тушум.	010	***43 195 991***		***40 149 985***	
Сотилган махсулот(товар, иш ва хизмат)ларни таннархи.	020		37 719 959		35 077 789
Махсулот (товар, иш ва хизмат)ларни сотишни ялпи фойдаси(зарари) (сатр.010-020).	030	***5 470 033***		***5 072 196***	
Давр харажатлари,ЖАМИ(050+060+070+080).	040		***4 206 326***		***3 591 419***
Сотиш харажатлари.	050		225 014		279 095
Маъмурий харажатлар.	060		349 341		516 384
Бошка операцион харажатлар.	070		3 631 971		2 795 940
Асосий фаолиятни бошка даромадлари.	090	44 076		16 207	
Асосий фаолиятни фойдаси(зарари) (030-040+090).	100	***1 313 783***		***1 496 984***	
Молиявий фаолиятни даромадлари, ЖАМИ (120+130+140+150+ 160),шу жумладан:.	110	***338 714***		***17 285***	
Дивидентлар шаклидаги даромадлар.	120			1 821	
Фоизлар шаклидаги даромадлар.	130	2 011			
Молиявий фоалиятнинг бошка даромадлари	160	336 703		15 404	
Молиявий фаолият буйича харажатлар (180+190+200+210),	170		***1 097 921***		***938 071***
Фоизлар шаклидаги харажатлар.	180		***1 097 921***		***938 071***
Молиявий фаолият буйича бошка харажатлар.	210				
Умумхужалик фаолиятини фойдаси (зарари) (100+110-170).	220	***554 576***		***576 198***	
Даромад (фойда) соликини тулагунга кадар фойда (зарар) (220+ , -230).	240	***554 576***		***576 198***	
Даромад (фойда) солики.	250		238 561		255 338
Фойдадан бошка соликлар ва йигимлар.	260		25 281		25 669
Хисобот даврини соф фойдаси (зарари) (240-250-260).	270	***290 734***		***295 191***	

Жамият бош бухгалтерига бухгалетрия ҳисоби миллий стандартларига асосан молиявий ҳисоботларини тўғри расмийлаштириш ҳамда Вазирлар Махкамасининг 1999 йил 5 феврал кунги 54-сонли қарори билан тасдиқланган «Маҳсулот (ишлар, хизматла)ни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатларининг таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўғрисида Низом»га асосан харажатларни тўғри классификациялаш, тавсия этилади.

3. Бюджетга соликлар ва тўловлар бўйича хисоблашишлар аудити.

Акциядорлик жамияти 2016 йилда умумий солик тўловчиси бўлиб ҳисобланган.

Ушбу соликлар ва тўловларнинг тўғри ҳисобланиши ва тўланиши ҳамда улар бўйича тузилган ҳисоб (рачсёт)ларнинг Ўзбекистон Республикаси "Солик кодекси"да (янги таҳрирдаги)

белгиланган муддатда Пахтакор туман Давлат солиқ инспекциясига топширилиши таҳлил қилинди.

Жамият барча ҳисобларни ўз муддатида туман ДСИга топширган бўлиб, ДСИ билан Жамият ўртасида ўзаро қарздорликни аниқлаш учун таққослаш далолатномасини тузган.

Ҳисобланган солиқ ва тўловларнинг ҳисобланиши таҳлил қилинганда қуйидагилар аниқланди:

Даромад (фойда) солиғи

(минг сўмда)

т\р	Ёзув мазмуни	Жамиятнинг хисоби бўйича	Аудит ҳисоби бўйича	Фарқи (- +)
1	Солиқ тўлангунга кадар фойдаси	576 198	576 198	0
2	Фойда солиғи ҳисоблашда кайта қўшиладиган ҳаражатлар	2 828 315	2 828 315	0
3	Солиқ солинадиган база	3 404 513	3 404 513	0
4	Ставка %	7,5	7,5	0
5	Даромад (фойда)солиқ ҳисобланди	255 338	255 338	0

Фойда солиғини базасини ҳисоблашда аниқланган фарқлар ҳисоботнинг асосий воситалар қисмида кайд этилди.

Инфроструктурани ривожлантириш солиғи

(минг сўмда)

т\р	Ёзув мазмуни	Жамиятнинг хисоби бўйича	Аудит ҳисоби бўйича	Фарқи (- +)
1	Солиқ тўлангунга кадар фойдаси	320 860	320 860	0
2	Ҳисобланган фойда солиғи	43 214,9	43 214,9	0
3	Солиқ солинадиган база	320 860	320 860	0
4	Ставка %	8	8	0
5	Инфроструктура солиқ ҳисобланди	25 669	25 669	0

Қўшилган қиймат солиғи

(минг сўмда)

т\р	Ёзув мазмуни	Жамиятнинг хисоби бўйича	Аудит ҳисоби бўйича	Фарқи (- +)
1	Махсулот(товар,иш ва ҳизмат)ларни сотишдан тушумлар	40 149 985	40 149 985	
2	0 фоизл.став (Экспортдан ташқари)	16 894 023	16 894 023	
3	Солиқ солинмайдиган тушум	5 701 128	5 701 128	
4	Солиқ солинадиган база	17 554 834	17 554 834	
5	Ставка %	20	20	
6	Ҳисобланган ҚҚС	3 510 966,8	3 510 966,8	
7	Чегирилган маблағ (зачёт)	362 889 ,9	362 889 ,9	
8	ҚҚС бюджетга тўловга ҳисобланди	3 148 076,9	3 148 076,9	

Мол–мулк солиғи

(минг сўмда)

т\р	Ёзув мазмуни	Жамиятнинг хисоби бўйича	Аудит ҳисоби бўйича	Фарқи (- +)
1	Асосий воситаларнинг ўртача қиймати	4 453 629	4 453 629	0
2	Тугалланмаган ишлаб чиқариш	0	0	0
3	Солиқ солинадиган база	4 453 629	4 453 629	0
4	Ставка %	5	5	
5	Мол мулк солиқ ҳисобланди	222 681,5	222 681,5	0

Ишчи ва хизматчилар иш ҳақидан ундириладиган даромад солиги бўйича

Бухгалтерия ҳисобининг мазкур бўлими бўйича меъёрий база бўлиб қуйидагилар ҳисобланади; *Ўзбекистон Республикаси Солиқ Кодексининг 167-188 моддалари.*

Даромад солиғи ҳодимлардан йил давомида ўсиб борувчи йиғиндиси бўйича ҳисоб китоб қилинган бўлиб, компютер праграммасида ҳисоблаб борилган ва ҳар ойда танлов асосида ҳисобчилар томонидан текшириб борилган.

Жамият 2016 йил 1 январь холатига даромад солиғи бўйича 18 854.2 минг сўм ортиқча тўлов бўлган. 2016 йил 267 279.3 минг сўм даромад солиқ хисобланиб, ДСИ томонидан 22 398.2 минг сўм жарима хисобланган. Йил охирига ишчи ва хизматчиларга 3 456 450,1 минг сўм иш фонди ҳисобланган, Ушбу ҳисобланган иш ҳақи тарзидаги даромадларга 267 279.3 минг сўм даромад солиғи ҳисобланган, шундан бюджнтга 425 419.0 минг сўм тўловлар амалга оширилган. Йил охирига асосий қарзи 52 033.3 минг сўмни ташкил этган..

Иш ҳақи буйича солиқ ва ушланмалар ҳисобини юритишда қуйидаги имтиёзлардан мавжуд; *Солиқ кодексининг 171-моддасининг 5) бандида "Қонун хужжатларида назарда тутилган холларда айрим тоифадаги ходимларнинг ўз хизмат вазифларини бажариш чогида озик-овкат билан таъминлаш харажатлари" жисмоний шахснинг даромади сифатида каралмайди.*

СКнинг 179-моддаси-жисмоний шахсларнинг даромад солиги солинмайдиган даромадлари тўғрисидаги моддасининг 14) бандига кура "юридик шахс бир йил давомида энг кам иш ҳақининг 6 баробаригача берган натура шаклидаги мукофотлари" солиқдан озод.

Шунингдек ходимларга фавкулодда ҳолатлар, максадли хусусиятга эга бўлган хамда ходимлар билан юз берган шахсий тусдаги вокеалар,ходисалар ва тадбирлар билан боглиқ бўлган хамда бажарилаган иш натижаларига боғлик бўлмаган тўловлар тарзидаги моддий ёрдамлар ЯИТ ва суғурта бадалидан озод бўлиб, 12 ЭКИХ микдорида даромад солигидан озод.

Шунингдек" 178-модда –"Бошка даромадлар"нинг 16)бандига асосан "кишлок хўжалик махсулотлари бериш ва уларни сотиб олиш учун маблаглар бериш тарзидаги тўловлар иш ҳақи сифатидаги даромадлар таркибига кирмагани учун ЯИТ ва суғурта бадали тўланмайди. Лекин ходимнинг жами даромади сифатида даромад солиғига тортилади.

Жисмоний шахслар даромад солиги ҳисобланишида янги ишга кирган ишчи ходимларнинг олдинги иш жойидан иш ҳақи ва ушланган даромад солиги бўйича маълумот олиш шарт акс холда даромад солиқ энг юқори ставкада ушлаб қолиниши белгиланган. Жамиятнинг жорий йилдаги иш ҳақидан даромад солиқ хисоблашда юқорида қайд этилган кўрсатмаларга тўлиқ амал қилинмаган шу сабабдан ушбу солиқ тури бўйича қайта ҳисоб-китоб қилиш тавсия этилади.

Ягона ижтимоий тўлов ва Пенсия фондига суғурта бадали бўйича

Бухгалтерия ҳисобининг мазкур бўлими бўйича меъёрий база бўлиб қуйидагилар ҳисобланади; *Ўзбекистон Республикаси Солиқ Кодексининг 305-315 моддалари,, ЎзР АВ томонидан 13.04.2010й.да №2095-сон билан руйхатга олинган "Ягона ижтимоий тўловнинг базавий размери ҳисобга олган холда ягона ижтимоий тўловни ҳисоблаш тартиби тўғрисидаги"Низом*

Жамиятда 2016 йилда иш ҳақи фондининг солиқ солиш базаси 3395854,9 минг сўм бўлиб, шундан ягона ижтимоий тўловга 25 % ставкада 848963,7 минг сўм ажратма ҳисобланган, Пенсия фондига суғурта бадали 7,5 % ставкада 254689,1 минг сўм ушлаб қолинган.

(минг сўмда)

Кўрсаткичлари	Жамият ҳисоботи бўйича	Аудит ҳисоботи бўйича	Фарқи (-,+)
1. Иш хақи фонди	3 456 450.1	3 456 450.1	
2. Солиқга тортилмайдиган тўловлар	0	0	
3. солиқга тортиладиган база	3 456 450.1	3 456 450.1	
4. Ажратма ставкаси, 25,0 %	864 112.5	864 112.5	
5. Ажратма ставкаси, 7,5 %	259 233.8	259 233.8	

Реализация хажмидан бюджетдан ташқари фонларга ажратмалар ҳисоби.

(минг сўмда)

Маълумотлар	*Корхона ҳисоботи бўйича*	*Аудит ҳисоботи бўйича*	*Фарқ (-,+)*
Реализация сўммаси	40 149 985	40 149 985	0
Нафақа фондига 1,6%	642 399.76	642 399.76	0
Йул фондига 1,4%	562 099.8	562 099.8	0
Мактабни ривож.триш фондига 0,5%	200 749.9	200 749.9	0

Юкоридаги солиқ тўлови ва максадли давлат жамғармаларига ажратмалар ҳисобланиши юзасидан қайта текширилгандада фарқ аниқланмади.

Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ

Бухгалтерия ҳисобининг мазкур бўлими бўйича меъёрий база бўлиб қуйидагилар ҳисобланади; *Ўзбекистон Республикаси Солиқ Кодексининг 257-264моддалари.*

Пахтакор туман ДСИга топширган ҳисоб-китоби бўйича 2016 йил давомида солиқ солинадиган база 145 000,0 куб.М бўлиб, 1 куб.м 90,40 сўм ставкада 13 108,0 минг сўм сув солиғи ҳисоблаган.

Қайта хисоб- китоб қилинганда фарқ аниқланмади.

Жиззах туман ДСИга топширган ҳисоб-китоби бўйича 2016 йил давомида солиқ солинадиган база 145 000,0 куб.М бўлиб, 1 куб.м 90.40 сўм ставкада 13 108,0 минг сўм сув солиғи ҳисоблаган.

Қайта хисоб китоб қилинганда фарқ аниқланмади

Ер солиғи

Бухгалтерия ҳисобининг мазкур бўлими бўйича меъёрий база бўлиб қуйидагилар ҳисобланади; *Ўзбекистон Республикаси Солиқ Кодексининг 278-286 моддалари.*

Жамиятнинг ҳисобида ер солиғи Пахтакор тумани ДСИга топширилган хисоботи бўйича жорий йилдаги жамиятга қарашли 37,0456 га ер майдонига хар бир 1 га ер майдонга 8 363 217 сўмдан309820.4 минг сўм ер солиғи ҳисобланган. Қайта ҳисоб китоб қилинганда фарқ аниқланмади.

4. Меъёрий хужжатлар ва конунчилик талабларига риоя этилиши.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Бюджет билан хисоб-китобларни амалга оширишда хужалик юритувчи субъектларнинг жавобгарлигини ошириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида»ги 1996 йил 9 августдаги 1504-сонли фармони талабларини бажарилиши тахлил этилганда хўжалик томонидан Ўзбекистон Республикаси ичида бартер муомилаларини амалга ошириш бўйича шартномалар тузилмаган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 12 майдаги «Халк хўжалигида хисоб китобларни ўз вактида ўтказилиши юзасидан корхона ва ташкилотлар рахбарларининг масъулиятини ошириш чора тадбирлари тўғрисида»ги 1154 сонли фармонларининг талаблари бажарилиши юзасидан тахлил қилинганда текшириш кунига жамиятнинг муддати ўтган дебиторлик қарзлари мавжуд эмас.

Вазирлар Махкамасининг 1999 йил 17 ноябрдаги «Иш ҳақини ўз вақтида тўланиши учун вазирликлар, идоралар ва хўжалик юритувчи субъектлар рахбарларининг жавобгарлигини ошириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» ги 504-сонли қарори бажарилиши текширилганда жамият томонидан текширилган даврларда ишчи ва хизматчиларга хисобланган иш хақидан муддати ўтган қарздорликлар мавжуд эмас.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 28 июндаги «Жамғариб бориладиган пенсия тизимини такомиллаштириш ва техник таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ 110 сонли қарорини ижроси бўйича текширилган даврларда жамият томонидан ишчи ва хизматчиларга иш хақи хисобланган ва 1% ли жамғариб бориладиган пенся ажратмаси хисобланиб, ўз вақтида тўловлар амалга оширилган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг **1999 йил 19 мартдаги "Истеъмол товарлари билан улгуржи ва чакана савдо қилишини тартибга солишга доир қўшимча чора тартиблар тўғрисида"ги 125-сонли ва 2002 йил 26 ноябрдаги "Юридик ва жисмоний шахсларни рўйхатдан ўтказишни хамда улар томонидан савдо фолияти амалга оширилишини тартибга солиш чора тартиблари тўғрисида"ги 407-сонли ва 2005 йил 5 ноябрдаги "Улгуржи савдо фаолиятини лицензиялаш тўғрисидаги Низомни тастиқлаш хақида"ги 242-сонли** қарорлари талаблаининг бажарилиши текширишга тақдим этилган хужжатларга асосан тахлил этилганда жамиятда 2016 йилда улгуржи савдо фаолиятини амалга ошириш учун лицензия олмаган ва улгуржи савдо фаолияти билан шуғулланмаган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 2004 йил 1 ноябрдаги 511-сонли "Электр энергиясидан фойдаланганлик учун хисоб китоб қилиш механизмини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги карор ижроси буйича текширилганда жамият томонидан электр энергиядан фойдаланганлиги учун шахар электр тармоклари жамият ўртасида электр энергиядан фойдаланиш учун шартнома тузилган ва электр энергиядан қарздорлиги мавжуд эмас.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 22 июндаги "Йирик саноат корхоналари билан касаначиликни ривожлантириш асосидаги ишлаб чиқариш ва хизматлар ўртасида кооперацияни кенгайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида" 2006 йил 11 январдаги 4-сонли қарори талабларининг бажарилиши тахли этилганда, жамият томонидан 2016 йил давомида 28 бирлик касаначилар билан мехнат шартномаси тузилмаганлиги маълум бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 11 апрелдаги "Тўғридан-тўғри хусусий хорижий инвестицияларни жалб этишни рағбатлантириш борасидаги қўшимча чора тадбирлари тўғрисида"ги ПФ-3594-сонли Фармони ижросини таъминлаши ўрганилганда, жамият томонидан тўғридан-тўғри хусусий хорижий инвестициялар жалб этилган холатлар мавжуд эмас.

«Молиявий хисобот»ни тахлил қилиш

2016 йил учун тузилган ва туман Давлат солиқ инспекциясига тақдим қилинган «Молиявий ҳисобот»ининг 1-шакл «Бухгалтерия баланси» маълумотлари куйидагича:

(минг сўмда)

Кўрсаткичлар номи	Сатр коди	Ҳисобот даври бошига (минг сўм)	Ҳисобот даври охирига (минг сўм)
Баланснинг АКТИВ қисми			
Асосий воситалар бошланғич (қайта тиклаш) қиймати (0100, 0300)	010	5 38 7050	6 797 087
Эскириш сўммаси (0200)	011	1 653 723	2 189 730
Қолдиқ (баланс) қиймати (сатр. 010–011)	012	3 334 982	4 607 357
Узоқ муддатли инвестициялар жами	030	140 413	140 413
Қимматли қоғозлар (0610)	040	140 413	140 413
Капитал ыщйилмалар (0800)	100	217 419	
I бўлим бўйича жами	**130**	**3 742 814**	**4 747 770**
Товар моддий захиралари	140	15 414 513	24 888 534
Ишлаб чиқариш заҳиралари (1000, 1100, 1500, 1600)	150	14 510 990	22 777 347
Тайёр маҳсулот (2800)	170	903 523	2 111 187
Товарлар (2900 дан 2980 айирмаси)	180		
Келгуси давр харажатлари (3100)	190	991 341	682 641
Кечиктирилган харажатлар (3200)	200		
Дебиторлар жами	210	8 600 817	11 859 425
Харидор ва буюртмачилар қарзи (4000 дан 4900 нинг айирмаси)	220		

Шуъба ва қарам хўжалик жамиятларининг қарзлари (4120)	240	125 873	1 740 367
Ходимларга берилган бўнаклар (4200)	250	25 348	37 315
Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган бўнаклар (4300)	260	5 865873	7 607 700
Бюджетга солиқ ва йиғимлар бўйича бўнак тўловлари (4400)	270	30 308	39 917
Ходимларнинг бошка операциялар буйича карзлари (4700)	300	2 3298 310	2 343 028
Бошқа дебиторлик қарзлар (4800)	310	224 524	91 098
Пул маблағлари жами	320	86 614	246 949
Кассадаги пул маблағлари (5000)			
Ҳисоб–китоб счётидаги пул маблағлари (5100)	340	88 614	246 949
Бошқа пул маблағлари ва эквивалентлари (5500,5600,5700)	360		
Бошқа жорий активлари (5900)	380	32 166 639	2 096 694
II бўлим бўйича жами	**390**	**37 261 324**	**39 774 243**
Баланс АКТИВи бўйича жами (сатр. 130+390)	***400***	***61 004 138***	***44 522 013***

Балансниng ПАССИВ қисми

Устав капитали (8300)	410	650 000	650 000
Қўшилган капитал (8400)	420		
Резерв капитали (8500)	430	941 676	1 102 317
Тақсимланмаган фойда (копланмаган зарар) (8700)	450	291 734	585 925
Максадли тушамлар (8800)	460	22 671 836	18 444 350
Келгуси харажатлар ва туловлар захиралари (8900)	470	436 276	560 881
I бўлим бўйича жами	**480**	**24 990 522**	**21 343 473**
Узоқ муддтли мажбуриятлар	490		861 921
Ш.Ж. Узоқ муддатли кредиторлик карзлари	491		861 921
Солиқлар ва мажбурий тўловлар муддати кечиктирилган(7240)	540		861 921
Жорий мажбуриятлар жами	600	36 013 616	22 316 619
ш.ж.жорий кредитор қарзлар	601	31 882 612	10 990 619
Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга қарз (6000)	610	2 514 786	3 346 884
Шуъба ва карам хужалик жамиятларидан карзлар (6120)	630	13 408 843	49 877
Солиқ ва мажбурий тўловлар бўйича кечиктирилган мажбуриятлар (6240)	650		
Бюджетга тўловлар бўйича қарз (6400)	680	1 643 212	1 403 571
Суғурталар бўйича карз (6510)	690		
Максадли давлат жамғармаларига тўловлар бўйича қарз (6520)	700	11 319 225	2 408 840
Таъсисчиларга бўлган қарзлар (6600)	710	312 838	211 694
Мехнатга хак тўлаш бўйича қарз (6700)	720	184 925	341 947
Қисқа муддатли банк кредитлари (6810)	730	4 131 004	11 326 000
Бошқа кредиторлик қарзлар (6950 дан ташқари 6900)	760	2 498 783	3 227 806
II бўлим бўйича жами	**770**	**36 013 616**	**23 178 540**
Баланс ПАССИВи бўйича жами (сатр. 480+770)	***780***	***61 004 138***	***44 522 013***

6.Кадрлар бўлими фаолияти.

Жамиятда ишчи ходимлари учун ҳафтасига 6 иш куни қилиб белгиланган бўлиб, хар ойнинг охирида ишчи ходимларга табеллар тўлдирилиб, иш соати қонунчиликда белгиланган талаблар асосида расмийлаштирилган. Жамиятнинг 2016 йилда ўртача ишчи ва хизматчилар уртача сони 328 ташкил этган. Жорий йилда 174 та ишчи ва хизматчилар ишга қабул қилинган ва 187та ишчи ва хизматчилар иш вазифасидан озод этилган. Хизмат вазифасидан озод этилган ва ишга кабул килинганлар таркибида 125 бирлик мавсумий ишчилар киритилган, Шундай қилиб, жорий йилда иш қўнимсизлиги 17 % ни ташкил этган. Жамиятда штатлар жадвали тузилиб тасдиқланган.

6. Жамият иш самарадорлигини ошириш бўйича тавсиялар бериш учун молиявий таҳлили.

Жамиятнинг молиявий-иктисодий ҳолатини таҳлил қилиш, Ўзбекистон Республикаси Адлия Вазирлигида 14.04.2005 йилда № 1469-ракам билан руйхатга олинган «Корхоналарнинг молиявий иктисодий ахволини тахлил қилиш ва мониторинг қилиш критерияларини аниқлаш тартиби тўғрисидаги» Низом га асосан ўтказилди.

Жамиятлар иктисодий аҳволига кўра қуйидаги группаларга бўлинади;

а) иктисодий барқарор

б) иқтисодий таваққал;

в) иктисодий нобарқарор

Иктисодий аҳволини баҳолашнинг асосий кўрсаткичлари;

а) тўловга кобиллик коэффициенти –Ктўл.

б) ўз айланма маблаглари билан таъминланганлик коэффициенти-Кўз.

в) харажатлар ва активларнинг рентабеллик коэффициенти- Кхар.Как.

Бунинг учун жамиятнинг 2016 йил учун тузилган «Молиявий ҳисобот»ининг 1-шакл «Бухгалтерия баланси» маълумотларидан фойдаланилди:

Айланма маблағлар билан таъминланганлик коэффициенти:

Айланма маблағлар билан таъминланганлик коэфициенти жамият ўз айланма маблағлари билан қай даражада таъминланганлигини ифодалаб ва жамият молиявий турғунлигини характерловчи жамият мулкдорлари ва кредиторлар манфаатлари учун муҳимдир

Куйдаги формулаларга асосан коэфицентлар аниқланди:

$$Кўз = \frac{(П1 + Дзк2) - А1}{А2}$$

бунда,

АІ – узок муддатли актив, баланс активининг I бўлими,130катор;

ПІ – ўз маблаглари. Баланс пассивининг I-бўлими 480 катор;

Дзк2 – узок муддатли займ ва кредитлар 570 ва580 катор

Ушбу кўрсаткичнинг энг кам миқдори 0,2 агар ўз айланма маблағлари билан таъминланганлик коэффициент 0,2 дан кичик бўлса, жамият ўз айланма маблағлари билан таъминланмаган деб ҳисобланади

(21 343 473+ 0 – 4 747 770) / 39 774 243,0 = 0,41

Мазкур холатда жамият ўз айланма маблағлари билан таъминланган

Жорий молиявий мустақиллик коэффценти:

$$Кжм = \frac{П1}{П2 - ДО}$$

Ушбу кўрсаткичнинг 1,0 дан паст бўлиши жамиятнинг молиявий тавакалчилигини билдиради. Ушбу холатда жамият фавкулоддаги холларда ўз маблағлари ҳисобидан жорий мажбуриятларини қоплай олмайди.

21 343 473,0 / (23 178 540,0 –861 921) = 0,96

Ушбу кўрсаткич бўйича жамиятнинг ўз маблағлари жорий мажбуриятларини қоплай олмаслигини билдиради.

Самарадорлик коэффициенти:

$$Кс = \frac{Ф}{Х}$$

бунда,

Ф – солик тўлангунча фойда, 240 катор ёки зарар № 2 "

Х – жами харажатлар, № 2 шаклнинг 020+040+170+230 каторлар.

Юкоридаги кўрсаткич жамият томонидан сарфланган хар 1 сўм учун тўғри келадиган фойда миқдорини кўрсатади. Манопол махсулотлар ишлаб чиқарувчи корхоналардан ташқари

барча хўжалик юритувчи субъктларда ушбу кўрсаткич 0.55 дан кичик бўлиши жамиятни паст самарадорлик билан ишлаётганлигини билдиради.

576 198,0 / 39 607 279,0 = 0,0145

Асосий воситаларини эскириш коэффиценти:

Кэ =	Асосий воситаларини эскириши		
	Асосий воситаларини бошланғич қиймати		

Бунда,

Ўзбекистон Республикаси худудида юқоридаги кўрсаткич 0.5 дан ошиб кетиши жамиятнинг асосий воситалари нисбатан эскирган хисобланади.

2 189 730/ 6 797 087,0 = 0,32

Ушбу кўрсаткич бўйича жамиятни асосий воситалари нисбатан эскирмаган деган хулосага келиш мумкин.

Жамиятнинг тўлов қобилияти коэффиценти:

Ктўл.	**Жорий (оборотные) активы**		**А2**
	Жорий мажбуриятлар		**П2 - ДО**

Бунда,

А2 – жорий активлар (ишлаб чиқариш захиралари, тайёр маҳсулот, пул маблағлари, дебитор қарзлар, ва б.), баланс активи II бўлим, строка 390;

П2 – мажбуриятлар, II бўлим баланс пассиви, строка 770;

ДО – узок муддатли актив (строка 490 бухгалтерского баланса).

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт Вазирлиги хузиридаги Иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитасининг 2005 йил 16 мартдаги ГС–05/0271/11-сонли қарори билан тасдиқланган «Корхоналарнинг молиявий иқтисодий ахволи мониторинг ва тахлил қилиш кўрсаткичларини аниқлаш тартиби тўғрисида»ги Низомда корхоналарнинг жорий айланма маблағларини жорий мажбуриятларига нисбати (қоплаш коэффициенти) 1,25 дан кам бўлса «Корхона тўлов қобилиятига эга эмас», деб хисобланиши қайд этилган.

39 774 243,0/ (23 178 540,0 – 861 921,0) = 1,78

Ушбу кўрсаткичлар бўйича жамиятни тўлов қобилиятига эга деб ҳисоблаш мумкин.

Шундай қилиб, Жамият тўлов қобилиятига эга, асосий воситалар эскирмаган, самарадорлик ўта паст даражада, фввкулотдаги ҳолларда ўз маблағлари билан жорий мажбуриятларни қоплай олмайди,

7. Мухимлик ва аудиторлик хатарини бахолаш

№ 9-сонли «Муҳимлик ва аудиторлик риск» АФМС буйича аудитор мустакил мухимлик даражасини аниклаши мумкин.

Жиддийлик(мухимлик) даражаси деганда молиявий ҳисоботдаги хатонинг ушбу ҳисоботдан малакали фойдаланувчи унга асосан тўғри хулосалар чиқариши ва тўғри қарорлар қабул килишига монелик қилувчи чегараси тушинилади. Шунга кўра муҳимликнинг 5%дан ошиги мухим, 5% дан ками муҳим эмас деб хисобланади.

(минг сўмда)

	Параметр	Йил бошига	Йил охирида	Ўртача кўрсаткич	%	Мухимлик даражаси
1	Соф фойда соликкача	554 576	576 198	565 387	2	11 308
2	Соф тушум	43 195 991	40 149 985	41 672 988	2	833 460
3	Ўз маблағлари	24 990 522	21 343 473	23 166 997	5	1 157 350
4	Активлар суммаси	61 004 138	44 522 013	52 763 076	2	1 055 262

(11 308 +833 460 + 1 157 350 + 1 055 265) / 4 *75% = 573 259,3 минг сўм

Муҳимлик даражаси 31.12.2016 йил ҳолатига 573 259,3 минг сўм деб ҳисобланади. №9-сонли "Муҳимлик ва аудиторлик риск" АФМС бўйича жамиятнинг муҳимлик даражаси 573 259,3 минг сўмгача деб ҳисобланади.

III. АУДИТОРЛИК ҲИСОБОТИНИНГ ЯКУНИЙ ҚИСМИ.

Аудиторлик хулосадан ташқи фойдаланувчилар учун ушбу субеъктда мухимликнинг чегараси 573 259,3 минг сўм деб белгиланади. Демак фойдаланувчилар ушбу суммагача хатолик мавжуд деб фараз қилишлари мумкин.

Бизнинг фикримизча хўжалик юритувчи субъект «Пахтакор пахта тозалаш» акциядорлик жамиятининг 2016 йил 31 декабрь ҳолатидаги молиявий ҳисоботи камчиликлар билан барча муҳимлилик жиҳатлари бўйича унинг молиявий ҳолатини ва молиявий-хўжалик фаолияти натижаларини ҳаққоний акс эттиради ва бухгалтерия ҳисоби тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ келади.

Ўзбекистон Республикасининг «Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги қонунига, «Солиқ кодекси»га, «Бухгалтерия ҳисоби Миллий стандартлари»га, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонларига, Вазирлар Махкамасининг қарорларига, Адлия вазирлигида давлат рўйхатига олинган ва амалда қўлланилаётган йўриқномаларга, бухгалтерия ҳисобварақлар режасига тўлиқ амал қилишни, жамиятда Ўзбекистон Республикаси «Бухгалтерия хисоби туғрисида»ги конунининг 7-моддасига асосан янги счётлар режасига мувофиқ бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботларни ташкил этишни, бундан ташқари:

Жамият томонидан бажарилган ишлар хужжатларини тўлиқ ва тўғри расмийлаштириш, иш ҳақи бўйича китоб юритиш ва аниқ ва тўғри ҳисоб китоб олиб бориш, солиқ ва бюджетдан ташқари тўловларни тўғри хисоблаш, ўз вақтида тўловини амалга ошириш ортиқча жарималарга йўл қўймаслик тавсия этилади.

Аудит ҳисоботида қайд этилган тавсияномадаги барча кўрсатмаларни бажарилиши юзасидан назоратни олиб бориш ва унинг бажарилишини таъминлаш жамият рахбарига тавсия этилади.

Хисобот икки нусхада ёзилди.

МСНЈ «Maslaxataudit–M» АТ
аудитори: **М.Шарипов**